

AVRUPA BİRLİĞİ VE TÜRK HUKUKUNDA TESCİLLİ TASARIMLARIN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ (İPTALİ) DAVASI* ** ***

I. GİRİŞ

Türkiye’de tasarımlar, Gümrük Birliği sürecinde ilk kez 1995 tarihli ve 554 sayılı “*Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname*” (EndTasKHK) ile düzenlenmiştir¹. Bu Kararnamenin kaynağı, tasarımların korunmasına ilişkin 1993 tarihli Topluluk Yönerge ve Tüzük Tasarılarıdır². AB’de Tüzük Tasarısı henüz yürürlüğe girmemekle birlikte, Yönerge Tasarısı bazı değişiklikler geçirerek 1998’de yasalaşmıştır³.

Tasarım; kısaca ürün ya da ürün parçasının *görünümü* olarak tanımlanabilir. AB ve Türk Hukukunda, tescilli tasarımlar beşer yıllık dönemler halinde yenilenmek kaydıyla azami 25 yıl koruma görür (m.12)⁴. Anılan Hukuk düzenlerinde tescilli bir tasarımın korunması için *yeni ve ayırt edici nitelikte* olması gerekir⁵.

Tescilli tasarım, sahibine inhisari yetkiler verir. Bu bağlamda üçüncü kişiler, tasarım sahibinin izni olmadan koruma kapsamındaki bir tasarımın uygulandığı ürünü; a) Üretmez, b) Piyasaya sunamaz, c) Satamaz, d) Sözleşme yapmak için icapta bulunamaz, e) İthal edemez, f) Ticari amaçla kullanamaz ve g) Yukarıda sayılan amaçlarla elde bulunduramaz (m.17). Maddede her ne kadar ihracat sayılmamışsa da tasarım sahibinin izni olmadan söz konusu ürünü ihraç etmek de mümkün değildir. Bu hükümden de anlaşılabilceği gibi kanun koyucu, tasarım sahibine geniş yetkiler vermiştir.

Kararnamenin yürürlüğe girmesinden önce Türk Hukukunda tasarımlar, genel hükümlere göre korunmaktaydı. Genel hükümlerden maksat, kural olarak FSEK ve TK’nın haksız rekabete ilişkin düzenlemeleridir. Türk Hukukunda ilk defa, anılan Kararname ile tescilli tasarımlar bakımından *sui generis* bir koruma kabul edilmiştir.

Bu çalışmada tescilli tasarımlar ele alınacaktır. Tescilsiz tasarımlar genel hükümlere tabi olduğundan dolayı ayrı bir çalışmanın konusu olup, burada incelenmeyecektir

-
- Avukat Dr. Cahit SULUK, csuluk@hotmail.com, İstanbul Barosu.

** Bu çalışmanın telif hakları yazarına aittir.

*** Bu çalışmada aşağıdaki kısaltmalar kullanılmıştır; *AB*: Avrupa Birliği; *ATRG*: Avrupa Topluluğu Resmi Gazetesi (Official Journal); *Bkz*: Bakınız; *CoğİşKHK*: Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname; *EndTasKHK*: Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname; *FSEK*: Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu; *m*: Madde; *MarKHK*: Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname; *PatKHK*: Patentlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname; *RG*: Resmi Gazete; *s*: Sayfa; *S*: Sayı; *TK*: Ticaret Kanunu.

II. HÜKÜMSÜZLÜK HALLERİ

1. Genel Olarak

Türk Hukukunda tescilli tasarımların hükümsüzlüğüne mahkemeler karar verebilir. Türk Patent Enstitüsü (TPE), şekli açıdan inceleme yaparak, bir tasarımın tescilinin yapıp yapılamayacağına karar verir. Bu kararlara karşı yargı yolu açıktır. TPE'nin kararlarına karşı açılacak davalara Ankara mahkemeleri yetkilidir. Görevli mahkeme ise ihtisas mahkemeleridir. İhtisas mahkemeleri, fikri mülkiyeti düzenleyen KHK'larla düzenlenmiştir. Anılan mahkemeler hem hukuk hem de ceza davalarında görevlidir. Bugün itibarıyla sadece İstanbul'da Fikri ve Sınai Haklar Mahkemesi adıyla hukuk ve ceza bölümü olarak kuruluş gerçekleştirilmiş olup, İstanbul dışındaki yerlerde Asliye Ticaret ve Asliye Ceza mahkemeleri bu görevi yürütmektedir.

Hemen belirtmek gerekir ki, hükümsüzlük iddiası hem *tescil* hem de *başvuru* için ileri sürülebilir. Tescil veya başvuruya karşı ileri sürülen hükümsüzlük talebi, kısmi nitelikteyse, sadece o bölümü etkileyen ürün veya ürünler bakımından söz konusu tasarımın hükümsüzlüğüne karar verilir. İptal edilmeyen ürün veya ürünlerle ilgili kısım için koruma geçerliliğini sürdürür (m.43/son). Hükümsüzlük kararı sonucunda TPE, söz konusu tasarımın kaydını terkin eder.

EndTasKHK, aşağıdaki hallerde mahkemenin hükümsüzlük kararı vereceğini hükme bağlamıştır (m.43). Bu haller tahdididir (numerus clauses).

2. Yeni ve Ayırt Edici Nitelikte Olmama (m.43/I, a)

Kararname kapsamında yeni ve ayırt edici nitelikte olan tasarımlar korunur. Kararnamede yenilik dünyada yenilik olarak ele alınmıştır. Buna göre bir tasarımın aynısı, başvuru veya rüçhan tarihinden önce dünyanın herhangi bir yerinde kamuya sunulmamışsa söz konusu tasarım yeni kabul edilir. Ayrıca *küçük ayrıntılarda farklılık gösteren tasarımlar aynı kabul edilir* (m.6/I). Örneğin, Güney Afrika veya Japonya'da yapılmış bir tasarım, Türkiye'de başkası tarafından tescil edilse, böyle bir tasarım yeni olmadığından dolayı bu tescil iptal edilecektir.

Bir tasarımın, *bilgilenmiş kullanıcıda* bıraktığı genel izlenim ile diğer tasarımların böyle bir kullanıcıda bıraktığı genel izlenim arasında belirgin bir farklılık varsa, söz konusu tasarım ayırt edici nitelikte sayılır (m.7/I). Hemen belirtelim ki, ayırt edici nitelik açısından kıyaslanan tasarımların, farklılıklarından çok ortak özelliklerine ağırlık verilir (m.7/III). Hükümden de anlaşılacağı gibi koruma düzeyi oldukça yüksek tutulmuştur. O nedenle birçok tasarım bu kriteri karşılayamayacağından dolayı tescil edilse dahi hükümsüzlük davasına konu olabilecektir.

Uygulamada kamuya mal olmuş, yani yenilik özelliği taşımayan tasarımları bazı kişiler sahiplenerek, kendi adlarına tescil ettirmektedir. İşte burada kısaca izah edilen yenilik ve ayırt edici nitelik özelliklerini üzerinde taşımayan bir tasarım TPE tarafından tescil edilmiş olabilir. Çünkü TPE, tescil için başvuruda bulunan bir tasarımı koruma şartları bakımından incelemez. Sadece şekli açıdan inceler. Yani TPE, sadece başvuru için gerekli bilgi ve belgelerin verilip verilmediği, harçların yatırılıp yatırılmadığı ve EndTasKHK'da düzenlenen (m.3) tanıma uygun bir tasarımın var olup olmadığı gibi hususları inceler. Bundan dolayı

anılan iki özelliği taşımayan bir tasarıma tescil belgesi verilmiş olabilir. Nitekim **Resmi Endüstriyel Tasarımlar Bülteni** incelendiğinde durumun böyle olduğu daha iyi anlaşılacaktır. Rakipler böyle bir tasarımın hükümsüzlüğü için dava açabileceklerdir.

3. Teknik Fonksiyonun Tasarımı Şekillendirmesi (m.43/I, a)

Tasarım hukuku, bir ürünün görünümünü (tasarımını) korur; ürünün bizi kendisini değil. Bu düşünceden hareketle hukuk düzenleri bir ürünün veya ürün parçasının teknik fonksiyonunun, tasarımı şekillendirmesi halinde, o tasarımın tasarım hukukuyla korunmayacağını hükme bağlamışlardır⁶. Diğer bir deyişle bir tasarım, uygulandığı ürünün işlevini yerine getirebilmesi için ancak belli bir şekilde yapılması zorunluysa, tasarım korumasından faydalanamayacaktır. Kararnamenin 10. maddesinde bu durum açıkça düzenlenmiştir. Çünkü böyle bir koruma tasarım hukukunun sınırlarını aşp, patent hukukunun alanına girmektedir.

Uygulamada böyle tasarımlara rastlamak neredeyse mümkün değildir. Bu hüküm, özellikle yedek parça sektörünü ilgilendirmektedir. Bu tür tasarımlara örnek olarak bir otomobilin eksoz borusunun bağlantı noktasına ilişkin tasarım ile fren pedalının tasarımı verilebilir. Bağlantı parçalarının tasarımı genellikle teknik fonksiyonun zorunlu kıldığı tasarımlardır. Bunlar tasarımcıya tasarımı geliştirmede seçenek özgürlüğü tanımaz. Tasarımcı, söz konusu tasarımı ancak belli bir şekilde yapmak zorundadır. Yani o ürünün işlevini yerine getirmesi için ancak belli bir şekilde tasarlanması zorunludur. Bu özellikteki tasarımlar koruma görmeyeceğinden dolayı, bu tür tasarımların tescili halinde hükümsüzlük davası açılabilir.

4. Gerçek Hak Sahibinin Başkası Olması (m.43/I, b)

AB ve Türk Hukukundaki tasarım mevzuatı, gerçek tasarım sahibini korur; ilk başvuramı veya tescil ettireni değil. Tasarımı ilk yapan kimse o tasarımın sahibidir. Tasarımın gerçek sahibi, yeni ve ayırt edici nitelikte olan tasarımı tescil ettirirse, azami 25 yıllık korumadan faydalanır.

Uygulamada bazı kişiler başkasına ait olan bir tasarımı, o kimseden önce davranarak ya da gerçek tasarım sahibi tasarımını tescil ettirmeyi düşünmediğinden dolayı, kendi adına tescil ettirmektedir. Böyle bir durumda gerçek tasarım sahibinin tasarım hakkı gasp edilmiş demektir. Önemle belirtelim ki, aşağıda daha detaylı bir şekilde açıklanacağı gibi bu halde hükümsüzlük davasını ancak gerçek tasarım sahibi açabilir.

5. Sonradan Kamuya Açıklanan, Fakat Aynı veya Aynı Sayılan Başka Bir Tasarımın Tescili İçin Yapılan Müracaat Tarihi, Hükümsüzlüğe Konu Olan Tasarımdan Daha Önceyse (m. 43/I, c)

EndTasKHK'nın bu bendi anlaşılmasız bir şekilde kaleme alınmıştır. Bu hükme göre, birbiriyle kıyaslanan iki tasarım vardır. Bu tasarımlardan hükümsüzlüğe konu olan tescilli bir tasarımın, kamuya açıklanması diğerinden öncedir. Ancak sonradan kamuya açıklanan tasarımın tescili için yapılan müracaat tarihi, tescili yapılmış olan tasarımdan öncedir. Anılan hükme göre, böyle bir durumda müracaat tarihi daha önce olan tasarım, tescil edilmiş ve kamuya daha önce açıklanmış tasarıma göre daha avantajlı olup, korumadan faydalanacaktır. Tescil edilip de kamuya daha önce açıklanan ama müracaat tarihi daha sonra olan tasarım ise, korunmayacak ve bundan dolayı hükümsüzlüğüne karar verilerek sicilden kaydı terkin

edilecektir. *Kısacası koruma bakımından önemli olan tarih, başvuru tarihidir.* O nedenle başvuru tarihi ile birlikte TPE, saat ve dakikayı da kayıt altına alır (m.32/II). Örneğin, A bir ütü tasarımının tescili için 10.5.2000 tarihinde Enstitüye başvurmuş ve bu başvuru 6 aylık süre içinde itiraz edilmediğinden dolayı kesinlik kazanarak tescil edilmiş ve 15.9.2000 tarihinde Resmi Endüstriyel Tasarımlar Bülteni'nde yayımlanmıştır. B ise aynı veya ufak ayrıklardan dolayı aynı sayılan kendisine ait olan ütü tasarımını tescil ettirmek için, 5.5.2000 tarihinde TPE'ye başvurmuş olup, ayrıca yayın ertelemesi talebinde bulunmuştur. Bu talep üzerine yayın 12.8.2001 tarihinde gerçekleşmiştir. Burada her ne kadar A'nın tasarımı kamuya daha önce sunulmuş olsa da (15.9.2000) B'nin tasarım başvurusu, A'ya göre daha önce olduğundan dolayı (5.5.2000), B'ye ait olan tasarım korunacaktır. Tabii bu varsayım, hem A'nın hem de B'nin, söz konusu tasarımların gerçek tasarım sahibi olması halini dikkate almaktadır. Gerçekte bu iki tasarımdan biri diğerinin taklidi ise, orijinal olan korunacak, taklit olanın başvurusu daha önce olsa dahi yukarıda açıklandığı gibi korunmayacaktır (m.43/I, b). İkinci varsayımda, gerçek tasarım sahibinin hukuk ve ceza davalarıyla ileri sürebileceği talepler saklıdır.

III. HÜKÜMSÜZLÜK TALEBİ

Tescil, tasarım belgesi sahibi lehine karine teşkil eder. Bu karinenin aksini iddia eden ispat etmekle yükümlüdür.

Tasarım belgesi sahibinin gerçek hak sahibi olmadığı hakkındaki iddiayı, ancak hak sahipliğini düzenleyen 13, 14, 15 ve 16. maddelerde gösterilen kimseler ileri sürebilir (m.43/II). Burada ileri sürülen iddia ile yukarıda sayılan diğer hükümsüzlük hallerinin ileri sürülmesi birbirine karıştırılmamalıdır. Burada gerçek hak sahibi, gasp edilen tasarım hakkının kendisine ait olduğunu ileri sürmektedir (m.19). Diğer bir deyişle, bu halde ***hak sahipliği*** konusu tartışılmaktadır. Oysa diğer hükümsüzlük hallerinde, koruma şartlarına sahip olmayan bir tasarımın hükümsüzlüğü talep edilmektedir. Bundan dolayı kanun koyucu ***hak sahipliğini, sadece gerçek hak sahibinin tartışma konusu yapabileceğini, diğer hükümsüzlük hallerini ise, herkesin ileri sürebileceğini hükme bağlamıştır*** (m.44/I ve II). Herkes kavramı oldukça geniş bir kavramdır. Usul hukukumuzdaki menfaat prensibi burada da uygulanmalıdır. Yani menfaati olan herkes bu davayı açabilmelidir. Bu bağlamda zarar görenler, TPE, Cumhuriyet Savcıları ve görevli makamlar dava açabilecektir.

Hükümsüzlük davası açabilmek için TPE'ye yapılan başvuruya 6 aylık süre içinde itiraz etmek şart değildir. Benzer durum patent ve markalar bakımından da geçerlidir. Oysa faydalı model belgesinin hükümsüzlüğüne ilişkin davayı açabilmek için 6 aylık süre içinde itiraz etmiş olmak şarttır (PatKHK m.165/III)⁷.

Tasarımın hükümsüzlüğü, koruma süresi boyunca ve hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde dava edilebilir (m.44/III). Bundan dolayı tasarım tescil belgesi sahibi kendisini koruma süresince dava tehdidi altında hissedeceği gibi, süre sona erdikten sonra bu durum beş yıl daha sürecektir⁸.

Yukarıdaki açıklamalar da göstermektedir ki, tasarım belgesi sahibi olmak ile tasarım hakkı sahibi olmak birbirinden oldukça farklı şeylerdir. Uygulamada birçok firma, ya başkasına ait olan ya da ticari hayatta yaygın olarak kullanılan bir tasarımı kendisinin malıymış gibi davranarak kendi adına tescil ettirmektedir. Bu durum gerçekte kendisine zarar vermektedir. Çünkü böyle bir davranış EndTasKHK'nın 48/A maddesi hükmünce ekonomik

suçlardan sayılmış olup, 1 ila 2 yıl hapis cezası öngörülmüştür. Anılan hükümde ayrıca ağır para cezaları düzenlenmiştir.

Hemen belirtelim ki, uygulamada henüz EndTasKHK'nın düzenlemesi tam olarak anlaşılmadığından dolayı kendine ait olmayan bir tasarımı sahiplenen kimselerin şimdilik avantajlı durumda olduğunu söylemek gerekir. Elindeki tasarım tescil belgesiyle gerçekte tasarımın sahibi olmayan ya da sahibi olsa dahi koruma şartlarını taşımayan kimseler, haksız olarak rakiplerinin mallarını toplatmakta ve ağır tazminatları içeren hukuk davaları yanında ceza davaları da açmaktadır. Böyle durumlarda davalının yapması gereken, söz konusu tasarımın kamuya mal olmuş sayıldığını ispat etmek ve 48/A hükmünün uygulanmasını sağlamaktır.

Tasarımın hükümsüzlüğü davası, dava tarihinde Tasarım Sicili'nde tasarım belgesi sahibi olarak kayıtlı bulunan kişiye karşı açılır. Sicilde hak sahibi olarak görülen kişilerin davaya katılabilmelerini sağlamak için bu kişilere de dava ihbar edilir (m.44/son).

IV. HÜKÜMSÜZLÜK KARARININ ETKİSİ

Hükümsüzlük kararının sonuçları kural olarak geriye etkili (ex-tunc) olup, herkese karşı ileri sürülebilir. Bundan dolayı, kural olarak tasarım başvurusu ve tesciline sağlanan koruma, baştan itibaren yok sayılır (m.45/I). Diğer bir deyişle, böyle bir koruma hiç doğmamış kabul edilir.

Hükümsüzlük kararının geriye etkili olarak sonuçlarını doğuracağına ilişkin kuralın üç istisnası vardır (m.45/II). Bu üç hal, hükümsüzlük kararından etkilenmez;

- a) Tasarımın hükümsüzlüğüne karar verilmesinden önce, tasarımdan doğan haklara tecavüz sebebiyle verilen kesinleşmiş ve uygulanmış kararlar.
- b) Hükümsüzlük kararından önce yapılmış ve uygulanmış sözleşmeler. Ancak hakkaniyet gerekli kılıyorsa sözleşme uyarınca ödenmiş bedelin kısmen veya tamamen iadesi talep edilebilir. Kanun koyucu burada özellikle devir ve lisans sözleşmeleri gereği yapılan ödemeleri dikkate almıştır.

Burada önemle belirtelim ki, hükümsüzlük kararından etkilenmeyecek olan tecavüz kararlarının ve sözleşmelerin, kesinleşmiş ve uygulanmış olması gerekir. Henüz uygulanmayan kararlar ve sözleşmeler, hükümsüzlük kararından etkilenir. Bu halde ise, sözleşmenin diğer tarafı Borçlar Kanunu hükümleri gereği menfi zarar isteyebilmelidir.

- c) Hükümsüzlüğüne karar verilen tasarımın sahibinin ihmali veya kötü niyetli olarak hareket etmesinden kaynaklanan, zararın giderilmesine ilişkin tazminat ve sebepsiz zenginleşme talepleri de hükümsüzlük kararından etkilenmeyecektir.

V. SONUÇ

Hukukumuzda Gümrük Birliği sürecinde kabul edilen KHK'larla fikri mülkiyet mevzuatında reform denecek düzeyde yeni düzenlemelere gidilmiştir. Bu düzenlemelerin mehası, AB Hukuku ve konuya ilişkin uluslararası anlaşmalardır.

Gümrük Birliğini gerçekleştirebilmek için hazırlık yasaları niteliğindeki bu Kararnameler, aceleyle getirilerek kabul edilmiş bulunmaktadır. Bu nedenle anılan Kararnamelerle, herhangi

bir hukuk politikası gözetilmeksizin birtakım düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler o kadar aceleye getirilmiştir ki, KHK'larda bazen Türkçe kuralları bakımından önemli hatalar yapılmıştır. Bu duruma örnek olarak EndTasKHK'nın hükümsüzlüğe ilişkin 43. maddesinin c bendi verilebilir.

Mevzuatın yeni olmasından yararlanarak bazı kimseler kamuya mal olmuş ya da başkasına ait bulunan bir tasarımı, yeni ve ayırt edici nitelikte olduğunu veya kendisine ait olduğunu beyan ederek, TPE'ye tescil ettirmektedir. Böylece TPE'den aldığı belgeyle de rakiplerinin üzerine gitmekte ve piyasadan mal toplatmaktadır. Bu şekilde rakiplere önemli derecede zararlar vermektedir. Gerçek durum yargılama sonucunda ortaya çıkıncaya kadar, rakipler ekonomik olarak önemli derecede yıpranmakta, bazen de yok olabilmektedir. Çünkü KHK'larda kabul edilen yaptırımlar oldukça ağırdır. Bu sakıncaları en aza indirebilmek için Mahkemelerin ihtiyati tedbir kararları verirken daha dikkatli davranmaları ve tasarımın gerçek sahibi olduğunu iddia eden kimseden EndTasKHK'nın 64. maddesinin c bendinde kabul edilen (bu hüküm de anlaşılmaz niteliktedir) teminatı, davalının göreceği zararlar karşılığında almalıdır.

EndTasKHK'nın hükümlerinin doğru bir şekilde uygulanması halinde kamuya mal olmuş ya da başkasına ait bir tasarımı sahiplenen kimselerin, bu davranışları intihar etmekle eş anlama gelmektedir. Çünkü böyle bir davranış EndTasKHK'nın 48/A maddesine göre suç teşkil edip, duruma göre 1 yıldan 4 yıla kadar hapis ve önemli derecede para cezalarını gerektirmektedir. Haksız bir talep karşısında kalan davalıların bu hükme dayanmaları gerekir.

Burada tekrar önemle belirtmek gerekir ki, mahkemeler ihtiyati tedbir kararı verirken, titiz davranmalı ve belgeye konu tasarımın yeni ve ayırt edici nitelikte olup olmadığı hususunu, kısa bir süre içinde inceleyerek sonuca ulaşmalıdır⁹. Dosya üzerinden yapılan incelemeyle tedbire karar vermektен kaçınmaları gerekir. Aksi halde adaletin gecikmesi, gerçek tasarım sahibi olmayan ya da kamuya mal olmuş sayılan bir tasarıma dayanarak, rakiplere önemli derecede zarar veren kimsenin işine yarayacaktır. Bu ise, rekabetin zedelenmesine ve bazen de yok olmasına neden olabilir. Sonuçta, EndTasKHK'nın amaçladığı hedeflere ulaşmak bir yana, rekabet engellenerek topluma zarar verilecektir¹⁰.

¹ RG., 27.06.1995, S.22326. Bu RG'de EndTasKHK'sı ile birlikte, 551 sayılı PatKHK, 556 sayılı MarKHK ve 555 sayılı CoğışKHK'ları da yayımlanmıştır.

² Yönerge Tasarısı için bkz. ATRG., 23.12.1993, C 345/14. Tüzük Tasarısı için bkz. ATRG., 31.1.1993 C 29/20. Tüzük tasarısı son olarak Haziran 1999'da değişikliğe uğramıştır. Bkz. www.europe.eu.int/

³ ATRG., 28.10.1998, L 289/28.

⁴ Tescilsiz tasarımlar Türk Hukukunda genel hükümlere (haksız rekabet ile fikir ve sanat eserleri mevzuatına) göre korunurken (m.1), Topluluk Tüzük Tasarısında bunlar ayrıca düzenlenmiştir. Tüzük Tasarısının 12. maddesine göre, tescilsiz tasarımlar kamuya sunulduklarından itibaren 3 yıl korunur.

⁵ Bkz. EndTasKHK m.5 ve 6; Yönerge m.4 ve 5.

⁶ Bu konuda geniş bilgi için bkz. Cahit SULUK, Yedek Parça Tasarım Hakkının Korunması, Yargı, Ankara 2001, s.133 vd.

⁷ Patent ve markalarda da tasarımlarda olduğu gibi hükümsüzlük davası açabilmek için 6 aylık süre içinde itiraz etmek şart değildir. Faydalı modellerle ilgili olarak itirazın şart olduğu yönündeki PatKHK'nın 165. maddenin 3. fıkrası hükmü, eşitliğe aykırı olduğu gerekçesiyle Anayasaya aykırılığı ileri sürülmüştür. Konu bildiğim kadarıyla halen Anayasa Mahkemesi'nde görüşülmekte olup, henüz karar verilmemiştir.

---

⁸ Böyle bir düzenlemenin olmaması halinde ise, gerçek hak sahibi olmayan ya da yeni ve ayırt edici nitelikte olmayan bir tasarımı sahiplenen kimse korunmuş olacaktı ki, böyle bir durumun adil olduğunu söylemek mümkün görünmemektedir. Kanun koyucu bu düzenlemeyle adaleti, hukuk güvenliğine tercih etmiştir.

⁹ Ancak hemen belirtelim ki dünyadaki son gelişmeler, fikri mülkiyet hukuku alanında mahkemelerin ihtiyati tedbire daha kolay karar vermeleri yönündedir. Bu konuda bkz. Ünal **TEKİNALP**, Fikri Mülkiyet Hukuku, Beta, İstanbul 1999, s.479.

¹⁰ Bkz. EndTasKHK m.1; PatKHK m.1.